

Discussienota

HET OVERWINNEN VAN MUREN - DE TOEKOMST VAN EUROPA VORM GEVEN

Op 3 oktober 2017 klaagde de Duitse bondspresident Frank-Walter Steinmeier al over de "Nieuwe Muren van Teleurstelling en Woede" en riep al op: "We moeten de muren van onverzoenlijkheid afbreken en verwijderen".

In het kader van het EU-herdenkingsproject MUREN OVERWINNEN werden debatten over dit onderwerp gehouden met vertegenwoordigers uit de politiek en het onderwijs en samen met burgers van alle generaties in Lüneburg, Jena, Athene, Pleven en Mechelen.

De genoemde NIEUWE MUREN bevinden zich in verschillende landen en in Europa:

- de angst voor het onbekende en voor vreemden en migranten,
- het stijgend aantal burgers met extreemrechtse opvattingen,
- het niet meegerekend worden,
- het verlies aan vertrouwen in de politiek en de politieke partijen,
- desoriëntatie van velen,
- de onverwerkte ontwikkelingen van de jaren '90,
- geleidelijke veranderingen die de democratie niet ten goede komen,
- aanvallen op de persvrijheid,
- een onbegrijpelijk bezuinigingsbeleid in sommige landen,
- het onopgeloste pensioenprobleem in delen van Europa....

Deze NIEUWE MUREN kunnen ook wel als muren van angst, teleurstelling en woede bestempeld worden. De geschiedenis heeft aangetoond dat muren mensen fysiek en symbolisch van elkaar scheiden en hen isoleren. En dat alles leert ons ook dat de er achterliggende conflicten vaak gewoon achter deze muur/muren, worden "geparkeerd" en niet worden aangepakt.

De vertegenwoordigers van de politiek en het onderwijs en de verder in dit EU-project betrokken burgers hebben de volgende voorstellen gedaan om die vele nieuwe muren die in verschillende landen opduiken te overwinnen:

- in het onderwijs van hoog tot laag moet democratie uitgelegd en democratisch handelen aangeleerd worden.,- evenals kritische reflectie over en het alert en juist inschatten van informatie (vb. erkennen van fake-news),

MAÛERN ÜBERWINDEN

- opvoeden en opleiden tot verantwoordelijke burgers (kritisch vermogen opbouwen, een eigen mening kunnen vormen),
- de nood aan "Beelden - Visies" onderkennen en invullen om een democratisch EUROPA vorm te blijven geven,
- tolerantieontwikkeling,
- alle media moeten hun verantwoordelijkheid nemen en ernstig nadenken over wat ze verspreiden,
- eerbiediging en versterking van de mensenrechten,
- voorlichting over racisme en tegengaan van populisme,
- versterking en actualisering van de onderwerpen geschiedenis en politiek : politieke debatten opzetten met jonge burgers,
- herinneringsgeschiedenis moet al op interdisciplinaire wijze (geschiedenis, religie, waarden en normen, etc.) vanaf het basisonderwijs worden aangeboden en besproken.

Voor deze NIEUWE MUREN moet in heel Europa veel meer aandacht zijn en internationale uitwisseling is nodig om de Europese identiteit nog veel meer te bevorderen. Meer nationalisme helpt hier niet! Het is een gezamenlijke Europese opdracht om de nieuwe muren van deze XXIste eeuw als een grote uitdaging te zien en er een gezamenlijke aanpak voor uit te werken.

We kunnen en moeten leren uit de geschiedenis. We weten het : Muren moeten nu eenmaal vallen. Daarom zijn deze projecten met en voor burgers zo belangrijk.

Coördinator: Miteinander in Europa e.V.
Wandfärberstr.8
21335 Lüneburg, Deutschland
www.miteinander-in-europa.eu

Met haar partners :

EDUCOMMART
uit Griekenland
www.educommart.org

Lernwerkstatt Europa e.V.
uit Bulgarije
www.lernwerkstatt-bg.eu

Recht in Europa e.V.
uit Duitsland
www.recht-in-europa.eu/

Sambucusforum vwz.
uit België
www.sambucusforum.be

Co-funded by the
Europe for Citizens Programme
of the European Union